

JOCHEWED FLUMENKER

ur. 1919; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2006, Lublin, dwudziestolecie międzywojenne, synagoga Maharszala, obchody świąt państwowych, ulica Szeroka 40

Synagoga Maharszala

Jedna duża synagoga była na Jatecznej. W święta – to znaczy w Rosz Haszana, Nowy Rok i Jom Kippur – matka chodziła do tej synagogi. Jak się miało 12, 13 lat, to w Nowy Rok – to się nazywa u nas Trąbki – na Trąbki dzieci przychodziły. A kiedy zaczęła się, przypuśćmy, askara, to znaczy żałobna modlitwa – bo w Jom Kippur cały dzień się modlą i odmawiają też modlitwę za zmarłych – wtedy jak nawet były dzieci, to wychodziły, bo nie wolno im było słuchać.

[Synagoga] była bardzo ładna, był tam chór i Tora była schowana gdzieś w takiej szafce, co się wyjmowało. [W] święto Tory przychodziły dzieci i przynosiły chorągiewki i na chorągiewkach czerwone jabłuszka. A czego, to nie wiem. I do tej właśnie synagogi, jak były święta polskie państwowe – 11 listopada [Święto] Niepodległości, 3 maja Święto Konstytucji – po defiladach przychodziliśmy na modlitwy takie, rabin przemawiał i zawsze błogosławił też Mościckiego, wtedy był Mościcki prezydentem, Józef Piłsudski [był] premierem.

Ojciec [modlił się] na Szerokiej, zdaje się 40. Tam był też taki dom modlitwy znanego rabina lubelskiego, podobno kilka pokoleń [rabinów] było [w tej rodzinie]. Rabin Eiger. Tam on się modlił, ale tam było [miejsce] tylko dla mężczyzn. A w tej dużej synagodze na dole było dla mężczyzn, bo u tych pobożnych bardzo to nie wolno, żeby razem mężczyźni byli [z kobietami]. Teraz jak [Żyd] jest bardziej postępowy, to już razem, ale u tych prawdziwie pobożnych to osobno kobiety i osobno mężczyźni. To tam zachodziliśmy, to była bardzo ładna synagoga. No i oczywiście słyszeliśmy, co się działo w tej synagodze, zdaje się przed Bełżcem, słyszałam, to tam brano tych wszystkich i albo na miejscu ich spalano, albo wiozło się do Bełżca.

Data i miejsce nagrania	2006-11-15, Tel Awiw-Jafa
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Katarzyna Zabratańska
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"